

DONOR IN HART EN NIEREN

vmbo

MODULE:

1

DONOR IN HART EN NIEREN

vmbo

MODULE:

1

Lessen over orgaandonatie

Dit boekje gaat over orgaandonatie. Donororganen en donorweefsels zijn nodig om ernstig zieke mensen te helpen. Zij hebben bijvoorbeeld een nieuwe lever nodig, omdat hun eigen lever niet meer werkt. Hiervoor zijn donoren nodig. Een donor stelt zijn of haar organen en/of weefsels beschikbaar voor transplantatie. Dit gebeurt meestal na het overlijden, omdat je niet zonder de meeste organen en weefsels kunt.

Een donor staat geregistreerd in het Donorregister. In dit register kun je ook laten vastleggen dat je geen donor wilt zijn, of dat een ander daarover mag beslissen. Dit kun je aangeven met het donorformulier. Iedereen die achttien wordt, krijgt zo'n formulier opgestuurd.

De komende lessen verdiepen je je in orgaandonatie. Dat doe je met behulp van dit boekje. Hierin staan opdrachten en informatie over orgaandonatie. In de eerste les ga je een brochure maken over orgaandonatie. In de tweede les speel je samen met klasgenoten het transplantatiespel.

donorregister

V

Donorformulier

Op dit formulier maakt u een keuze over orgaan- en weefseldonatie. Door het formulier op te sturen, laat u uw keuze registreren bij het Donorregister.

U kunt uw keuze altijd wijzigen. Dat doet u door een nieuw donorformulier in te vullen en op te sturen.

Geef veranderingen in uw persoonsgegevens alleen door aan uw gemeente. Het Donorregister ontvangt deze wijzigingen dan automatisch van de gemeente.

Uw gegevens

<p>Voorletters</p> <p>Achternaam**</p> <p>Straat</p> <p>Huisnummer</p> <p>Postcode</p> <p>Plaats</p> <p>Geboortedatum</p>	<p>Tussenvoegsel*</p> <p>Toevoeging**</p> <p>Geslacht ☐ man ☐ vrouw</p>
--	--

* Tussenvoegsel – bijvoorbeeld van, van de of van der
 ** Achternaam – naam zoals vermeld op uw paspoort of identiteitskaart
 *** Toevoeging – bijvoorbeeld, HS voor huis of L 9 of R voor de etage.
 Bij geen toevoeging niets invullen.

Kruis uw keuze op
orgaan donatie aan op de
achterkant van dit formulier.

In te vullen door het Donorregister:

In

Doc.nr.

Prodoc.nr.

Handtekening

Dagtekening

Briefpost

Afzender

Opdracht: brochure over orgaandonatie

Bij de huisarts of op school liggen vaak brochures. In een brochure vind je informatie over een bepaald onderwerp. Samen met een klasgenoot ga je een brochure maken over orgaandonatie. Je maakt de brochure voor leeftijdsgenoten die geen biologie op school hebben.

Voor deze opdracht heb je nodig:

- de 'lege' brochure die je gaat invullen
- de opdrachten op de volgende pagina's
- het donorformulier
- knipbladen met afbeeldingen
- knipblad 'Donor worden, donor zijn'
- je biologieboek
- pen
- schaar
- lijm

De brochure bestaat uit een aantal onderdelen. Achter elk onderdeel staat welke opdracht erbij hoort.

- een voorpagina (opdracht 5)
- een inleiding (opdracht 4)
- informatie over organen en donatie (opdrachten 1-3)

Start met opdracht 1 en werk zo alle opdrachten door totdat je opdracht 5 hebt gedaan.

Let op: de voorpagina en inleiding maak je pas als de brochure bijna klaar is.

Opdracht 1

Maak deze opdracht in de brochure onder het kopje ‘Welke organen kun je doneren?’

- Bekijk het donorformulier.
- Maak een lijst van alle organen die gedoneerd kunnen worden.
- Schrijf van twee organen op wat de functie van dat orgaan is.

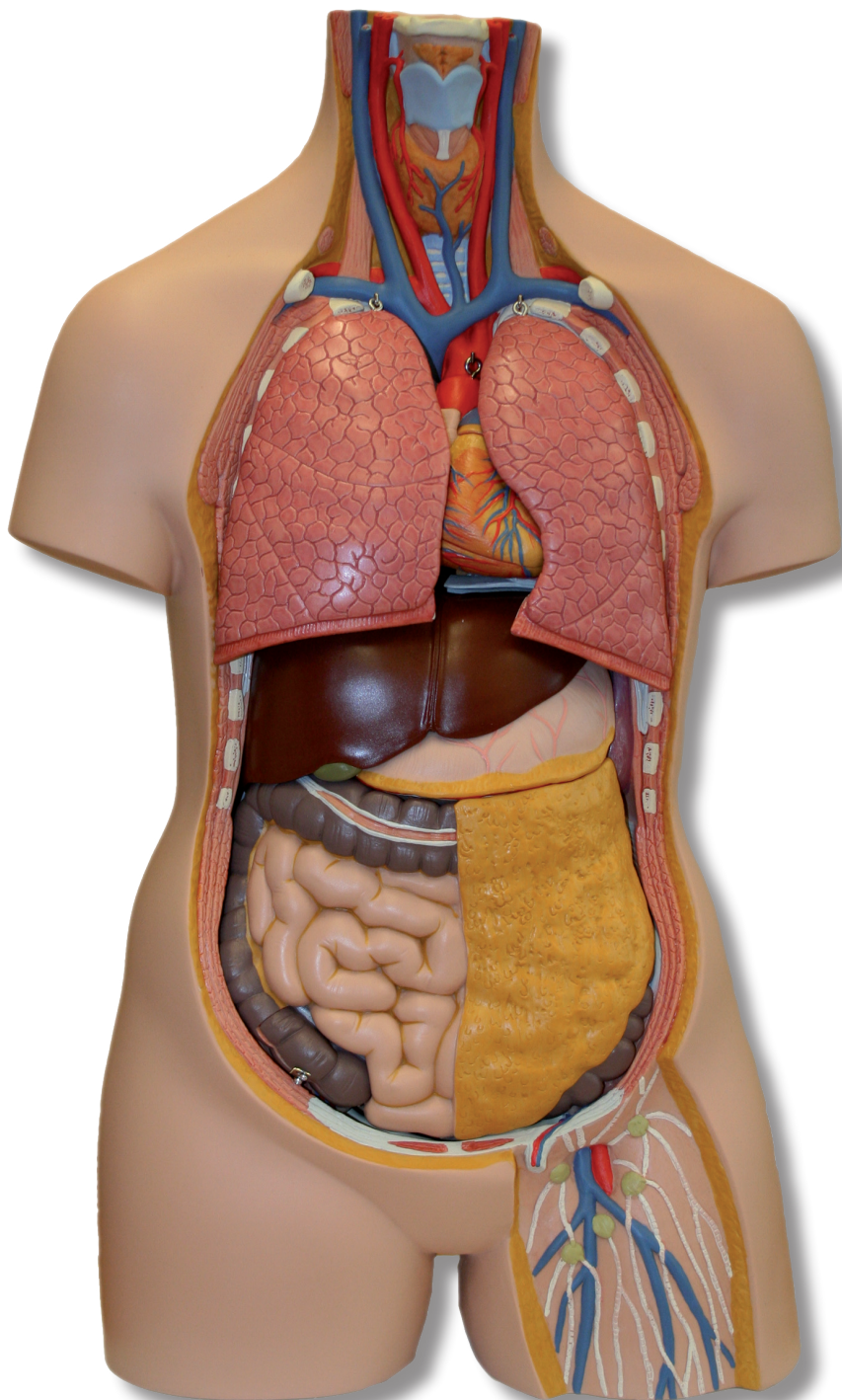
Opdracht 2

Maak deze opdracht in de brochure onder het kopje ‘Organen: van levensbelang!’

- Kies uit opdracht 1 één orgaan.
- Schrijf een stukje over dat orgaan. Je kunt er bijvoorbeeld in zetten:
 - wat er gebeurt als dat orgaan niet meer (goed) werkt;
 - waarom het belangrijk is dat er donoren zijn;
 - hoe vaak dat orgaan elk jaar in Nederland getransplanteerd wordt.
- De tekst moet tussen de 50 en 100 woorden lang zijn.

Op deze plekken kun je informatie vinden:

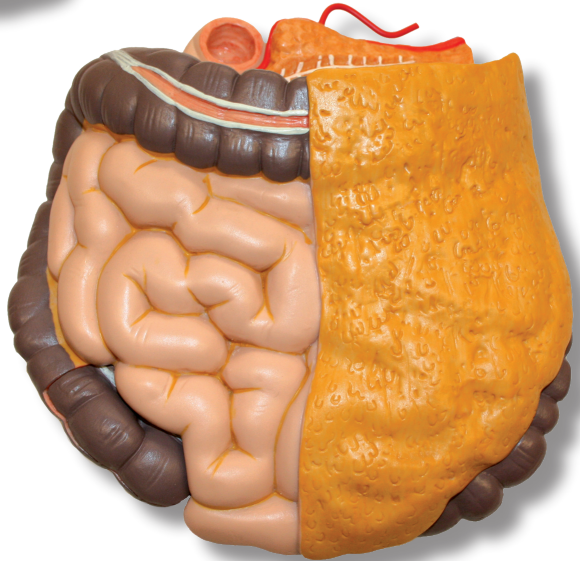
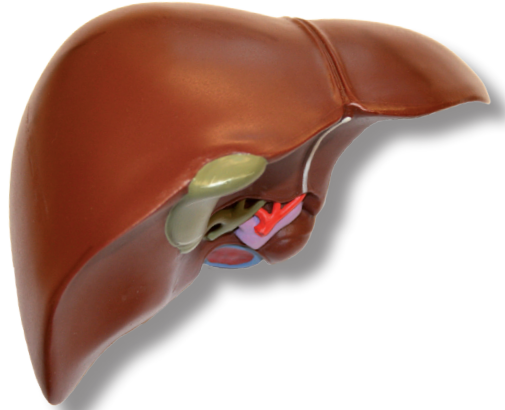
- in je lesboek
- in de mediatheek
- in het cahier ‘Donor in hart en nieren’
- op het internet:
 - www.donorinfo.nl
 - www.donorvoorlichting.nl
 - www.transplantatiestichting.nl
 - www.defeitenopeenrijtje.nl

Opdracht 3

Maak deze opdracht in de brochure onder het kopje
'Donor worden, donor zijn'.

- Lees de stukjes tekst die bij deze opdracht horen.
- Knip ze uit en leg ze in de goede, logische volgorde.
- Plak de tekstjes in de goede volgorde in de brochure.

Opdracht 4

Maak deze opdracht in de brochure onder het kopje 'Inleiding'.

- Schrijf een inleiding voor je brochure. **Let op:** je schrijft de brochure voor leeftijdgenoten zonder het vak biologie.
- Zet het volgende in je inleiding:
 - Waar gaat deze brochure over?
 - Wat houdt donatie in?
 - Welke informatie vind je in deze brochure?
- De inleiding moet tussen de 50 en 100 woorden lang zijn.

Opdracht 5

Maak nu je brochure af met een mooie voorkant.

Lever de brochure in bij de docent.

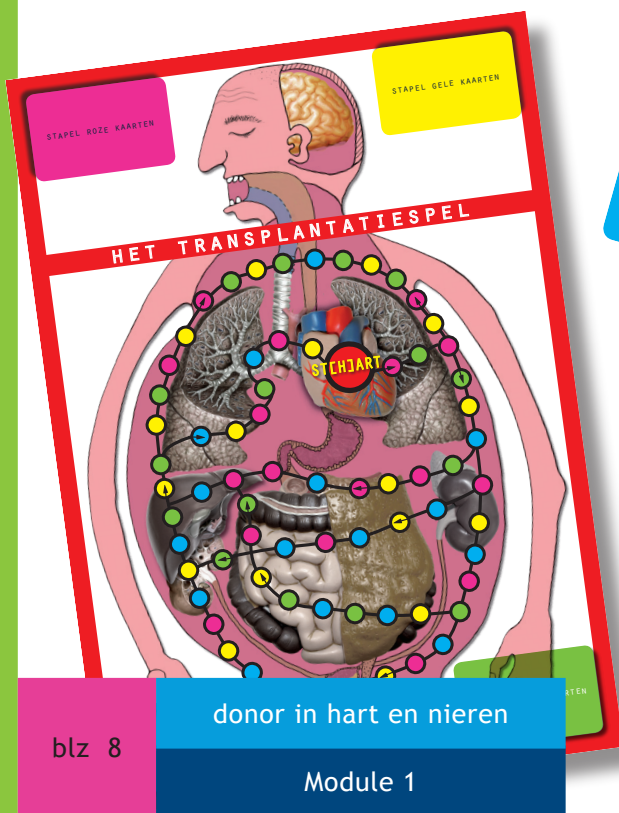
Het transplantatiespel

Een belangrijk onderdeel van orgaandonatie is het uitvoeren van een transplantatie. Hierbij wordt een ziek orgaan vervangen door een gezond orgaan. Het gezonde orgaan is afkomstig van een ander persoon. In de meeste gevallen gaat het om iemand die overleden is, en die donor is.

Een transplantatie is een erg moeilijke operatie. Er is veel kennis nodig om een transplantatie te kunnen uitvoeren. Een arts moet veel weten over de organen en weefsels om ze te kunnen transplanteren.

Jij gaat nu samen met een aantal klasgenoten het transplantatiespel spelen. Met dit spel test je je kennis over weefsels, organen en orgaan-donatie. Op het spelbord zie je dat een deel van het menselijk lichaam is afgebeeld. Je beweegt met je pion over de verschillende organen die te doneren zijn.

Laat zien dat jouw team het meeste weet, en voer als snelste een transplantatie uit!

Wat heb je nodig voor het transplantatiespel?

Je speelt het transplantatiespel met een aantal klasgenoten. Vorm met één klasgenoot een team. Jouw team speelt tegen een of meer andere teams. Er kunnen maximaal vier teams aan het spel meedoen.

Om het transplantatiespel te kunnen spelen, heb je nodig:

- een spelbord
- pionnen
- een dobbelsteen
- stapeltjes kaarten in vier categorieën:
 1. meerkeuze
 2. waar of niet waar
 3. tekenen
 4. wist je dat ...
- spelregels en uitleg
- toelichting bij de categorieën
- pen en papier

Spelregels en uitleg

Weet jij genoeg van organen en orgaandonatie om een transplantatie uit te voeren? Beantwoord van elke categorie één vraag goed, verzamel drie weetjes en laat zien dat jouw team als snelste een transplantatie kan uitvoeren.

Ga als volgt aan de slag:

- 1. Klarleggen**
Kies een pion en zet je pion op het hart. Dit is je st(h)artpunt.
Er zijn vier stapeltjes kaarten. Schud elk stapeltje en leg ze apart van elkaar op het spelbord.
- 2. Gooien en lopen**
Het team dat aan de beurt is, gooit met de dobbelsteen. Loop met je pion zo veel vakjes als het aantal ogen dat je gegooid hebt. Je loopt met de bloedstroom mee. Kom je op een vakje waar een ander team staat, dan schuif je door naar het volgende vrije vakje.
- 3. Vraag beantwoorden**
Het vakje waar je op terecht komt, hoort bij een categorie. Je beantwoordt een vraag of voert een opdracht uit van die categorie (zie uitleg van de categorieën).
- 4. Bij een goed antwoord ...**
Bij een goed antwoord mag je de kaart houden. De beurt gaat naar het volgende team.
Let op: als je al een kaart van de categorie hebt, en je hebt de opdracht goed uitgevoerd, mag je nog een keer dobbelen. Een team mag maximaal twee keer extra dobbelen per beurt.
- 5. Bij een fout antwoord ...**
Als het antwoord fout is, moet je het kaartje onder op de stapel leggen. De beurt gaat naar het volgende team.
- 6. Einde van het spel**
Het team dat als eerste van de categorie 'Wist je dat ...' drie kaartjes en van de andere categorieën één kaart heeft verzameld, wint het spel.

Toelichting bij de categorieën

Er zijn vier categorieën. Spaar van elke categorie **één** kaartje en spaar **drie** 'wist je dat ...'-kaarten. Het team dat dit het snelst doet, wint.

Meerkeuze

Een **ander** team pakt een meerkeuzevraag. De vraag en de antwoorden worden voorgelezen. Overleg met je partner en geef één antwoord.

Waar of niet waar

Een **ander** team pakt een vraag van de categorie 'waar of niet waar'. De stelling wordt voorgelezen. Overleg met je partner en geef één antwoord.

Tekenen

Jij of je teamgenoot pakt een kaart van de categorie 'tekenen'. Degene die de kaart pakt, gaat tekenen. De tekenaar mag geen woorden gebruiken of geluid maken. De ander probeert het te raden. Is het antwoord na 1 minuut nog niet geraden, dan gaat de beurt voorbij. Een ander team houdt de tijd bij.

Wist je dat ...

Jij of je teamgenoot pakt een 'wist je dat ...'-kaart. Lees de tekst hardop voor. Je mag de kaart houden en je beurt is voorbij.

Let op: als je al drie kaarten hebt, mag je nog een keer dobbelen. Pak wel steeds een kaart en lees die voor.

Vragen bij het transplantatiespel

Je hebt net het transplantatiespel gespeeld. Het spelbord was een plaatje van het menselijk lichaam. Kijk goed naar het spelbord en beantwoord de vragen.

1. Geef van de volgende organen aan of ze in de borstholte of in de buikholte liggen. Omcirkel het goede antwoord.

alvleesklier	borstholte	buikholte
darmen	borstholte	buikholte
hart	borstholte	buikholte
lever	borstholte	buikholte
longen	borstholte	buikholte
nieren	borstholte	buikholte

2. Waar liggen de nieren in het lichaam?

- a. bij je buik aan de voorkant
- b. bij je rug aan de achterkant
- c. precies in het midden van je lichaam

3. Welk orgaan op het spelbord kun je NIET doneren?

- a. dunne darm
- b. lever
- c. maag

4. Welk orgaan kun je doneren als je leeft? Leg je antwoord uit.

Aantekeningen

Kijk voor meer informatie over orgaandonatie op www.donorvoorlichting.nl